

Debreceni Ítéltábla

Bf.III.603/2007/10. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2008. január 24. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az előre kitervelten elkövetett emberölés büntette miatt vádlott ellen indított büntető ügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2007. október 03. napján kihirdetett 8.B.137/2007/30. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlott előzetes fogvatartásban töltött idejét tekinti beszámítottnak.

A Bny.II/16/2007/10. szám alatti pulóvert is kiadni rendeli a vádlott részére.

A vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt is beszámítja a szabadságvesztés tartamába.

A fellebbezési eljárásban 12.000 (tizenkettőezer) Ft, a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

Az első fokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője jelentettek be fellebbezést, elsősorban felmentés, másodsorban a büntetés enyhítése céljából.

Az ügyész a határozatot tudomásul vette.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában I.sz. tanú hozzátartozói viszonyának tisztázása végett tárgyalás tartását, majd ezen a tanú ismételt kihallgatását indítványozta. Ezt követően a védelmi perorvoslatokat alaptalannak tartva a megyei bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A fellebbviteli főügyészség képviselője a nyilvános ülésen e bizonyítási indítványt visszavonta. Álláspontja szerint az első fokú bíróság a rendelkezésre álló objektív körülményekből, I.sz. tanú magatartásából és kijelentéseiből helyesen következtetett arra, hogy a bűncselekményt megelőzően az élettársi kapcsolat már nem állt fenn a vádlott és a

tanú között. Erre figyelemmel a tanúvallomás megtagadásának Be. 82. §-a (1) bekezdésének a/ pontjában biztosított joga I.sz. tanút nem illette meg.

Vádlott a nyilvános ülést megelőzően az ítéletábrához címzett írásbeli beadványában az első fokú eljárás során már előadott védekezését ismételte meg, egyben újabb igazságügyi elme-orvosszakértői vizsgálatot kért annak megállapítása érdekében, hogy „... a bűncselekmény elkövetésekor milyen idegállapotban volt ...”.

Az ítéletábra a nyilvános ülésen e bizonyítási indítványt elutasította.

A nyomozás alatt - röviddel a bűncselekményt követően - megtörtént vádlott igazságügyi elme-orvosszakértői vizsgálata, melynek során részletesen feltárásra került az életvezetése, továbbá a bűncselekményt megelőző valamennyi körülmény, melyek alapján aggálytalan szakvélemény készült. Ezt követően nem merültek fel olyan adatok, amelyek vádlott elmeállapotának, pszichés adottságainak ismételt vizsgálatát indokolták volna és ez alapján az igazságügyi elme-orvosszakértői vélemény kiegészítését, esetlegesen teljesen új szakvélemény elkészítését tették volna szükségessé. Az ítéletábra ezért a vádlott bizonyítási indítványát elutasította.

Mindezek után a másodfokú bíróság a bejelentett jogorvoslatokra tekintettel a megyei bíróság ítéletét a Be. 348. §-ának (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt - a Be. 361. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel - nyilvános ülésen bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az első fokú bíróság a bizonyítást az eljárási szabályokat betartva folytatta le.

Meggyőző indokokkal vetette el a vádlott azon védekezését, hogy ijedtében, a sértett támadását követően okozott halálos eredménnyel járó sérülést sértettnek, figyelemmel II.sz. és III.sz. tanúk vallomására, valamint az igazságügyi orvosszakértői véleményre is.

A megyei bíróság helyes érveléssel állapította meg azt, hogy a vádlott a bűncselekmény elkövetéséhez használt kést miért nem öngyilkossági szándékkal vásárolta és ebből - más körülményeket is értékelve - logikusan vezette le a bűncselekmény előre kiterveltségét.

Az ítéletábra az ítélet indokolásából mellőzi azt, hogy a sértett és a vádlott között dulakodás volt (10. oldal 9. és 12. bekezdései). Az első fokú bíróság a mérlegeléssel megállapított tényállásában csak szóváltást rögzített, míg a dulakodás test - test elleni küzdelmet jelent, ezért ellentmondás volt a tényállás és annak indokolása között, amit az ítéletábra kiküszöbölt.

Rögzíti a másodfokú bíróság - mivel ezt a megyei bíróság elmulasztotta -, hogy a 2007. május 30. napján tartott tárgyaláson sor került IV.sz. tanú kihallgatására, aki a bűncselekmény eszközének eldobását látta és bizonyította.

Az első fokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat egyenként és összességében is értékelte. Ezen értékelő tevékenységéről indokolási kötelezettségének eleget téve számot adott, az indokolás kismértékű hiányosságát, pontatlanságát az ítéletábra az előzőekben korrigálta.

Az első fokú bíróság által elfogadott bizonyítékok, továbbá az ítéletábra által pótlólag beszerzett vádlotti előéleti iratok tartalmára tekintettel a Be. 352. §-ának (1) bekezdés a/ pontja alapján a tényállás részbeni kiegészítése, pontosítása indokolt a következők szerint:

Az első fokú bíróság az ítéletében kizárólag az erkölcsi bizonyítvány adataira támaszkodva két feltételes szabadságot is megszüntetett anélkül, hogy az erre vonatkozó bírósági iratokat beszerezte volna. Ezt a mulasztást az ítélet táblája pótolta, s az iratok tartalma alapján annyi pontosítás szükséges, hogy 2006. július 6. napja az 5. pontban feltüntetett büntetés kitöltésének az utolsó napja, míg a 4. pontban rögzített büntetést 2006. július 9. napján töltötte volna ki a vádlott.

Vádlott és I.sz. tanú ..., a ... u. szám alatt lakott (ítélet 5. oldal 1-2. bekezdések).

Vádlott a sértett háza felé tartva útközben több sört fogyasztott el (nyomozati iratok 415. lapszám 1. bekezdés).

A vádlott a kést az általa viselt melegítő felső bal ujjában rejtve tartotta.

Vádlott a kést a bal kezében tartva szúrta meg sértettet.

A szúrás a talp síkjától számított 122,5 cm - 127 cm közötti magasságban érte a sértett testét (nyomozati iratok 183. lapszám 1. bekezdés).

A sértettnek a szúrást követően a földre esés során további felületes sérülései keletkeztek (nyomozati iratok 183. lapszám 3. bekezdés és 185. lapszám 3. bekezdés).

A vádlott az általa viselt FILA feliratú pulóvert is eldobta ... belterületén (nyomozati iratok fényképmelléklet 93-95. lapszám; 8.B.137/2007/12. számú tárgyalási jegyzőkönyv 14. oldal 8. és 10. bekezdései).

Mellőzi az ítélet táblája az ítélet 4. oldal 5. bekezdését, mert az itt rögzítettek - a nyelvtani értelmezés alapján - sértik az ártatlanság vélelmét, hiszen e büntető eljárás még a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt folyamatban van és jogerősen nem zárult le. Ezzel szemben az ítélet 3. oldal utolsó bekezdése tényyszerűen közli, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt milyen cselekmény miatt van folyamatban a büntető eljárás, ezért ennek mellőzése - ellentétben az előzőekben írt bekezdéssel - nem indokolt.

E kiegészítésekkel és pontosítással a tényállás megalapozott és az ítélet indokolásával is összhangba került. Erre figyelemmel a Be. 352. §-ának (2) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban irányadó.

A megyei bíróság ezen irányadó tényállásból okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére. Az e körben kifejtett indokokat azonban - melyekkel az ítélet táblája is egyetért - az előre kiterveltség, mint minősítő körülmény és az ide kapcsolódó vádlotti szándék jogi indokaival szükséges kiegészíteni.

Vádlott vádlottban a hajnali telefonbeszélgetés során tudatosult az, hogy I.sz. tanú és a sértett között közelebbi kapcsolat alakult ki, melynek következtében ölési szándékra utaló kijelentést tett. Ezután Debrecenből vonattal ... utazott, ahol megvásárolta a

bűncselekményhez eszközül használt kést, amit felső ruházatának ujjában elrejtett, majd 10 óra körül érkezett meg sértett ingatlanához.

Az előre kiterveltség a cselekmény elkövetőjéhez fűződő minősítő körülmény. Az követi el az élet elleni cselekményt előre kitervelten, aki a cselekmény helyét, idejét, módját átgondolja, amely nyilvánvalóan bizonyos időtartamot és nem rögtönös cselekedetet feltételez. Gondolati síkon az elkövető számba veszi, felméri a cselekményt akadályozó és segítő körülményeket, tényezőket, majd előkészületet tesz annak végrehajtása érdekében. Mindez céltudatos magatartás, amelyet kizárólag az egyenes ölési szándék jellemezhet. E minősítő körülmény megállapításának ugyanakkor nem feltétele valamennyi tényező együttes megléte és nem szükséges az ölési cselekmény minden részletének átgondolása, előzetes kidolgozása sem.

A vádlott a hajnali ölési szándékra tett kijelentését követően a helyszínre utazott, felkészült arra, hogy milyen eszközt fog használni, amelyet útközben meg is vásárolt, majd azt könnyen elővehető módon elrejtve sértett lakásához ment. Mindez mintegy öt órát vett igénybe, amely elegendő a cselekmény részletes átgondolásához és végrehajtásához. A megyei bíróság tehát az előre kiterveltséget, mint az emberölés minősített esetét megalapozottan és törvényesen állapította meg.

A vádlott felmentését célzó fellebbezések a bizonyítékok mérlegelésével megállapított tényállást támadják, amelyek megalapozott tényállás esetén nem foghatnak helyt.

Az első fokú bíróság feltárta a vádlott javára és terhére figyelembe vehető bűnösségi körülményeket és a cselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához igazodó fő- és mellékbüntetést szabott ki, ezért az enyhítésre irányuló jogorvoslatok sem vezethettek eredményre.

A vádirati és az ítéleti tényállás is tartalmazza, hogy a vádlott a hajnali telefonálás során közölte - miután megtudta, hogy I.sz. tanú és sértett között közelebbi kapcsolat alakult ki - , hogy „tudod, hogy ezért meghaltok?”. Azzal a céllal ment a sértett házához, hogy mindkettőjüket megöli.

A vádlott azonban - miután végzetes eredménnyel járó sérülést okozott sértettnek - nem fordult I.sz. tanú ellen, holott ebben nem akadályozta őt senki, és a helyszínt önként elhagyta.

A leírtak alapján I.sz. tanú sérelmére megvalósult a Btk. 166. §-ának (3) bekezdésébe ütköző emberölés büntettének előkészülete, amely vád tárgyává volt téve. Ugyanakkor a vádirati tényállás és az ítélet is tartalmazza azokat a tényeket, melyekből azt a következtetést lehet csak levonni, hogy a Btk. 18. §-a (2) bekezdésének a/ pontja értelmében - önkéntes elállás folytán - a Btk. 22. §-ának i/ pontjában írt büntethetőséget kizáró ok áll fenn.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla álláspontja szerint az első fokú bíróság a Be. 2. §-ának (4) bekezdését, miszerint a bíróság köteles a vádat kimeríteni, nem sértette meg, ugyanakkor a jogi indokolása az előzőekben írtakkal kiegészítendő.

Abból, hogy a vádirat az emberölés előkészületének alapjául szolgáló tények mellett azokat a körülményeket is tartalmazta, amelyek a vádlottnak e cselekmény miatti felelősségre vonásának akadályát képezik, jelen esetben arra kell következtetni, hogy a vádhatóság nem is kívánta vád tárgyává tenni e cselekményt, mert saját maga által is felismerten büntethetőségi akadály áll fenn.

Az előző megállapítás nem változtat azon, hogy mit kell a „vádhoz kötöttség” elvén érteni. A bíróság eljárásának az alapja - a Be. 2. §-a értelmében - a törvényes vád, melynek fogalmát ugyanezen törvényhely (2) bekezdése tartalmazza. Akkor törvényes a vád, ha abból megállapítható, hogy pontosan ki ellen és a Btk-ban meghatározott bűncselekmények törvényi tényállási elemeit felismerhető módon tartalmazó tényállással a vádemelésre jogosult (ügyész) a bíróság eljárását kezdeményezi. A törvényes vád tartalmi kellékeit a Be. 217. §-a (3) bekezdése határozza meg, melynek c/ pontja szerint a vádiratnak - egyebek mellett - a vád tárgyává tett cselekmények Btk. szerinti minősítését is tartalmaznia kell.

A Be. 2. §-ának (4) bekezdése viszont kimondja, hogy a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére vonatkozó indítványhoz.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádhatóság indítványában írt tényállás az, amelyet a bíróság a Be. 2. §-ának (4) bekezdése szerint köteles kimeríteni és azon túl nem terjeszkedhet függetlenül attól, hogy az indítvány ténylegesen tartalmazza-e valamennyi ott írt - különös részi tényállásba illő - cselekmény Btk. szerinti minősítését vagy sem.

A Be. 2. §-ának 2006. július 1. napjától hatályos szövege nem tartalmaz olyan kitétel, amely indokolná annak az értelmezésnek a megváltoztatását, mely szerint a bíróságot a vád tárgyává tett tények kötik, nem pedig a vádirati minősítés.

A vádirat kellékeit tartalmazó Be. 217. §-ának a történeti elemzése is erre mutat. Az 1973. évi I. törvény 146. §-a (2) bekezdésének c/ pontja szerint a vádiratnak tartalmaznia kell a vád tárgyává tett cselekménynek a büntető törvény szerinti minősítését.

A Be. (2) §-ának átfogalmazása tehát nem teremtett új helyzetet, ezért a bírói gyakorlat által több évtized óta kialakult értelmezés megváltoztatását semmi sem indokolja.

Minderre negatív úton is lehet következtetni. Ha ugyanis a vádban nincs tényállás rögzítve, értelemszerűen nincs olyan cselekmény, amit a Btk. szerint be lehetne minősíteni, ha pedig ez ténylegesen megtörténik, akkor az a Be. 2. §-a (2) bekezdésének megsértését eredményezi, és nem lehet törvényes vádról beszélni.

Az eddig írtakra figyelemmel az ítélőtábla a megyei bíróság ítéletét a rendelkező rész pontosításával a Be. 371. §-ának (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az első fokú bíróság ítéletének az őrizet és előzetes letartóztatás beszámításáról szóló rendelkezése és az ezzel kapcsolatos indokolása pontatlan, hiszen a vádlott őrizetben is volt az eljárás során, amelynek teljes idejét a Btk. 99. §-ának (1) bekezdése alapján ugyancsak be kell számítani - az előzetes letartóztatás mellett - a kiszabott szabadságvesztés tartamába.

A megyei bíróság helyesen döntött a bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről, azonban nem határozott a 10. számú - a vádlott tulajdonát képező - pulóver kiadásáról, amit a másodfokú bíróság pótol.

Az ítélet tábla a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt is beszámította a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe, figyelemmel a Btk. 99. §-ának (1) bekezdésére.

A fellebbezési eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére a Be. 381. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a Be. 338. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a vádlottat a másodfokú bíróság.

D e b r e c e n , 2008. január 24. napján

Dr. Ficsór Gabriella s.k. a tanács elnöke, Dr. Diószegi Attila s.k. a tanács tagja, előadó,
Dr. Szabó József s.k. a tanács tagja

Z á r a d é k :

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8.B.137/2007/30. számú ítélete a másodfokú végzéssel jogerős és végrehajtható.

D e b r e c e n , 2008. január 24. napján

. Ficsór Gabriella s.k.
a tanács elnöke